

5.1 ΕΠΙΔΡΑΣΗ , ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΓΟΗΤΡΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Η επίδραση , η χρησιμότητα και το γόητρο της κοινωνιολογίας ειδικά για την προσωπικότητα των πτυχιούχων και γενικά στην Ελληνική κοινωνία διατυπώνεται σαφέστατα από την ίδια τη φωνή των πτυχιούχων που ακολουθεί, γι αυτό και για τη συντομία της παρουσίασης αυτής αποφεύγουμε τους σχετικούς πίνακες . Σύμφωνα με τις απαντήσεις τους οι σπουδές στο ΤΚΠΚ έχουν επιδράσει:

α) γενικά στην προσωπική ζωή των αποφοίτων σημαντικά στο 65%του δείγματος (πολύ 42,5% και πάρα πολύ 22, 6%) ενώ επέδρασαν ελάχιστα στο 32% του δείγματος (λίγο 24,5% , και καθόλου μόνο στο 7,5%),

β) στις σχέσεις τους με το άλλο φύλο: 69% από λίγο 34.9 % , πολύ 22,6%, και έως και πάρα πολύ 11,3%. Ένα ποσοστό 22,6% όμως των αποφοίτων δηλώνουν ότι δεν επηρεάστηκαν καθόλου στον τομέα αυτό.

γ) στις διαπροσωπικές τους σχέσεις : 58.2% από λίγο (24,8%) έως πολύ (32,4 %) και πάρα πολύ (21%). Μόνο το 14,3% δηλώνει καθόλου.

δ) στη διαμόρφωση κριτική σκέψης : Συνολικά 92.4% επηρεάστηκαν σημαντικά, (πάρα πολύ 60%, πολύ 32.4%) ενώ μόνο 4.8% επηρεάστηκαν λίγο και 1% καθόλου

δ) στις πολιτικές τους πεποιθήσεις δήλωσαν ότι επηρεάστηκαν πολύ το 29,5% ως και πάρα πολύ το 22% , ενώ λίγο το 28,6% και καθόλου το 20%του δείγματος . Τέλος ,

ε) στην εκλογική τους συμπεριφορά ένα σημαντικό ποσοστό σχεδόν 40% δηλώνει ότι οι σπουδές στο ΤΚΠΚ τους επηρέασαν σημαντικά , ενώ λίγο επηρεάστηκε το 30,2 % και δεν επηρεάστηκε καθόλου μόνο το 28,3%.

Προκειμένου να διαπιστώσουμε την κατεύθυνση της επίδρασης των σπουδών στα θέματα πολιτικών πεποιθήσεων είναι ενδιαφέρον να παρουσιάσουμε εδώ τις πολιτικές προτιμήσεις των πτυχιούχων σύμφωνα με την δήλωσή τους . Από την επεξεργασία της σχετικής ερώτησης φαίνεται ότι οι πολιτικές ομάδες και τα ιδεολογικά ρεύματα που τους εκφράζουν περισσότερο κατά φθίνουσα σειρά προτίμησης ήταν :

1.Σοσιαλιστές 34% 2. Σοσιαλοδημοκράτες 16%, 3. Άλλο 15% 4. Κομμουνιστές 12%

5. Φιλελεύθεροι 11% 6. Οικολόγοι 9 % 7. Αναρχικοί 2% και 8. Συντηρητικοί 1% .

Όμως ο βαθμός ενδιαφέροντος τους για την πολιτική ακολουθεί τον αύξοντα πολιτικό κυνισμό της Ελληνικής νεολαίας, αφού για την πολιτική ενδιαφέρονται λίγο σε ποσοστό 37,1%, ελάχιστα 14,3% και καθόλου 9,5%. Συνολικά το 62% των αποφοίτων του δείγματος δεν δείχνει ενδιαφέρον για την πολιτική , ενώ πολύ ενδιαφέρεται μόνο το 28,6% και πάρα πολύ το 10,5% , δηλαδή συνολικά μόνο το 39% δείχνει σημαντικό ενδιαφέρον. Το ποσοστό αυτό είναι βέβαια αρκετά ψηλότερο, περισσότερο από διπλάσιο σε σύγκριση με το μέσο όρο πολιτικού ενδιαφέροντος των άλλων Ελλήνων φοιτητών που είναι μόνο 13.8%^[1] . Αυτό το αποδίδουμε στην θετική επίδραση της κοινωνιολογίας .

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί επίσης τη σπουδή της Κοιν/γίας χρήσιμη:

α) για τη ζωή τους : πάρα πολύ 66,3%, πολύ 28%, συνολικά δηλαδή 92,4 % , ενώ λίγο 3,8% και καθόλου 1%.

β) για κάθε άνθρωπο: πάρα πολύ 55,2%, πολύ 41%, συνολικά δηλαδή 94,2 % , ενώ λίγο 2% και καθόλου 1%.

Διαπιστώσαμε επίσης ότι οι σπουδές τους έχουν επιδράσει στη διαμόρφωση ενός σχετικά χαμηλού βαθμού:

α) εθνοκεντρισμού αφού μόνο το 20% θεωρεί ότι ο Ελληνικός πολιτισμός είναι ανώτερος από άλλους πολιτισμούς , το 12,5% τον θεωρεί μάλλον ανώτερο, ενώ ένα 56,7 θεωρεί πως δεν είναι, (και ένα 10,6% δεν εκφέρει γνώμη).

β) ξενοφοβίας και ρατσισμού αφού δεν θεωρούν την παρουσία των ξένων μεταναστών και κυρίως των Αλβανών πολύ ενοχλητική ώστε ν' αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα.^[2] Πρώτο κοινωνικό πρόβλημα στην Ελληνική κοινωνία θεωρούν την ανεργία 33,3% 2. απάθεια, αδιαφορία 27,6% 3. το ρουσφέτι 4. διαφθορά 5. ναρκωτικά, και 6. το οικολογικό πρόβλημα.

Επίσης αναγνωρίζουν ότι το άμεσο κοινωνικό τους περιβάλλον: α) γνωρίζει λίγο τι είναι η Κοινωνιολογία 62,2% και καθόλου 22,4%, ενώ πολύ 11,2 % και πάρα πολύ μόνο 3% β) εκτιμά την επιστήμη της Κοιν/γίας: καθόλου 8,7%, λίγο 45,2%, πολύ 19,2% και πάρα πολύ 11,5%. γ) εκτιμά την αξία του πτυχίου της Κοιν/γίας : λίγο 46,7%, καθόλου 20 % , πολύ 17% και πάρα πολύ μόνο το 5,7%. Τα ποσοστά αυτά πιστεύουμε ότι αντανακλούν την άγνοια αλλά και την απογοήτευση του στενού περιβάλλοντος των πτυχιούχων σε σχέση με την συμβολή της Κοιν/γίας στην επαγγελματική «αποκατάσταση» τους.

Τέλος , ενώ θεωρούν ότι η Κοινωνιολογία στην ελληνική κοινωνία ως επιστήμη έχει σχετικά υψηλό γόητρο 52,8% (καθόλου 9,4% και λίγο 33%) , ως επάγγελμα συμφωνούν ότι έχει υψηλό γόητρο: πολύ 9,4 % , και πάρα πολύ 2,8%, ενώ καθόλου 46,2 και λίγο 37,7% ,

Αλλά για τα θέματα αυτά και για το τι είναι τελικά η Κοινωνιολογία, είναι καιρός ν' ακούσουμε καλύτερα τους ίδιους τους πτυχιούχους:

5.2. Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

"Δέχτηκα μ'ευχαρίστηση να συμπληρώσω αυτό το ερωτηματολόγιο που μου 'φερε στη μνήμη μου τόσο ευχάριστες αναμνήσεις από το παρελθόν , τότε που κινούμασταν όλη τη μέρα στους χώρους της σχολής και υπερήφανοι λέγαμε ότι σπουδάσαμε κοινωνιολόγοι ..."

" Η Κοιν/γία κατάφερε να μ' ενθουσιάσει... Αισθάνομαι υπερήφανη που λίγο τη γνώρισα , αλλά και μια απερίοριστη πικρία γιατί έξω από το Πανεπιστήμιο δεν μπορεί να μου προσφέρει τίποτα παραπάνω απ' ότι μου πρόσφερε προσωπικά σαν άτομο: κριτική σκέψη, κοινωνική αντίληψη..."

« Οι σπουδές μου με βοήθησαν ως άνθρωπο, αλλά όχι ως επαγγελματία ...»

"Θα θελα να σας μεταφέρω την πίκρα και την απογοήτευση όλων εμάς που ξεκινήσαμε με τόσα όνειρα και φιλοδοξίες απ' όλες τις γωνιές της Ελλάδας για να σπουδάσουμε κάτι που θεωρώ πως όλοι είχαμε αγαπήσει και αγαπάμε....(γιατί) οι περισσότεροι εκτός ελαχίστων από μας ασχολούμαστε με ο,τιδήποτε άλλο εκτός από αυτό που σπουδάσαμε..."

"Κάποιος που έχει σπουδάσει Κοιν/γία αντιμετωπίζει τη ζωή γύρω του διαφορετικά (δηλαδή) από τη σκοπιά του ανθρωπισμού... και αντιλαμβάνεται ότι το μεγάλο χρέος του είναι ν' αναλάβει το ρόλο του μελετητή , καθοδηγητή , μεταρρυθμιστή....δηλαδή μαθαίνει

ν' αγαπά τον κόσμο του και να προσπαθεί να τον κάνει καλύτερο."

"Με τον τρόπο σκέψης μου και τον τρόπο εκτέλεσης ...τους δείχνω πόσο "ανοιχτό" μυαλό με βοήθησε να γίνω η επιστήμη (της Κοιν/γίας) που σπούδασα."

« (Η Κοιν/γία) σε βοηθά να κατανοήσεις και να σπουδαιολογήσεις πράγματα που επηρεάζουν τη ζωή σου, και τα οποία μέχρι πρότινος περνούσαν απαρατήρητα »

« (Η Κοιν/γία) είναι ένας τρόπος σκέψης καθώς κι ένας τρόπος ζωής κι όχι απλά ένα επάγγελμα »

« (Η Κοιν/γία) είναι γνωριμία με τους άλλους και με τον εαυτό μου »

« ...είναι μια αδικημένη επιστήμη, επειδή προκαλεί δέος και φόβο σε κάποιους»

« Να ενημερώσουμε όλους αυτούς, οι οποίοι με την απορία ζωγραφισμένη στο πρόσωπό τους όταν τους λες ότι έχεις πτυχίο κοινωνιολογίας σε ρωτάνε : "Κοινωνιολογία , τι είναι αυτό; "»

« (Η Κοιν/γία) είναι επιστήμη ανέργων»

« Τ' όνειρό μου δεν ήταν να γίνω ούτε γραμματέας, ούτε βοηθός λογιστή. Αν ήταν έτσι θα πήγαινα σε ιδιωτική σχολή...κι ούτε θα βγαζα τα μάτια μου στο διάβασμα τόσα χρόνια ... ούτε θα χαλούσε η οικογένειά μου τόσα χρήματα για να σπουδάσω τόσο μακριά απ' αυτή. Τελικά διαπιστώσαμε ότι όλα πήγαν άδικα και κόποι και χρήματα αφού τίποτε δεν κατάφερα να αξιοποιήσω. Κι όμως θέλω τόσο πολύ ν' ασχοληθώ με την Κοιν/γία... "

“Μια επιστήμη δύσκολη για πολλούς γιατί δίνει προβληματισμούς που ο κόσμος δε θέλει να σκέφτεται και να προβληματίζεται...Προσωπικά νοιώθω θύμα μιας στημένης παγίδας της εποχής. Έχω γνώσεις που κανείς δεν ενδιαφέρεται ν' αγοράσει .”

“Μια επιστήμη, της οποίας η χρησιμότητα θάπρεπε να γίνει αποδεκτή από την ηγεσία της χώρας, ώστε ν' αναπτυχθεί η κοινωνία μας σε πιο ανθρωπιστικά πλαίσια”

“Μια επιστήμη που ζύπνησε τις ευαισθησίες μου για τα κοινωνικά προβλήματα (ναρκωτικά , οικογενειακή βία, κ.άλ.) και με βοήθησε να βρω τον τρόπο να τα πλησιάσω και να τα κατανοήσω”

«Η κοινωνιολογία θα μπορούσε να ' ναι 'η λύση' στην κοινωνία μας αλλά αυτό δεν συμφέρει τους πολιτικούς μας που μας κυβερνούν. Τους αρέσει ο ύπνος των πολιτών...»

“Είναι μια ανατρεπτική επιστήμη και γι' αυτό ακριβώς το λόγο δεν τη θέλει κανείς. Διαμορφώνει αληθείς συνειδήσεις, ανθρωπιστικές αξίες και αναπτύσσει την κριτική σκέψη. Αυτό ακριβώς ενοχλεί τις εκάστοτε εξουσίες.”

“Θεωρώ απαράδεκτο το γεγονός ότι το Τμήμα Κοιν/γίας δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσει το αίτημα των πτυχιούχων να έχουν το πτυχίο τους σε πάπυρο...Ούτε να το κορνιζάρουν δεν μπορούν...”

“Δείξτε στους νέους φοιτητές το δύσκολο δρόμο που τους περιμένει...”

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι τ' αποτελέσματα της έρευνάς μας σχετικά με την επίδραση της Κοινωνιολογίας συμφωνούν με αυτά παρομοίων ερευνών που έχουν γίνει στις ΗΠΑ και στον Καναδά με συγκεκριμένη παραγοντική ανάλυση και με ανεξάρτητες μεταβλητές το φύλο , τη φυλή , την ταξική προέλευση και τη μόρφωση των γονιών . Οι έρευνες αυτές έχουν δείξει ότι η προπτυχιακή κοινωνιολογία συμβάλλει πάρα πολύ α) στην κοινωνική αντίληψη και β) στην προσωπική αυτο-ανάπτυξη , καθώς επίσης, αν και σε μικρότερο βαθμό γ) στις αναλυτικές ικανότητες ,δηλαδή στην ορθολογική/ κριτική σκέψη , ανάλυση , σύλληψη κι επίλυση των προβλημάτων.

Συνήθως οι πτυχιούχοι κοινωνιολογίας πιστεύουν, όπως κι εμείς, ότι κερδίζουν περισσότερο στα θέματα κοινωνικής αντίληψης , παρά στα θέματα βασικών δεξιοτήτων και στην αγορά εργασίας . [3] (Βλ. Danzger 1988, Paap W/ McMillin D. 1990, Keith Br. / Moore H. 1995).

Η πρόκληση λοιπόν για όλους εμάς τους ασχολούμενους με την επιστήμη της Κοιν/γίας είναι πως θα προωθήσουμε την εφαρμογή και χρήσιμη επίδραση της σ' όλους τους τομείς της αγοραίας και μαστιζόμενης από κρίσιμα προβλήματα κοινωνίας μας, προς όφελός και αυτής αλλά και των πτυχιούχων μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γετίμη Π. Δεδουσόπουλου (1995) "Κοινωνικο-οικονομικά Χαρακτηριστικά και Επαγγελματικές Προοπτικές Πτυχιούχων

Παντείου (1987- 1993)", Τμήμα Αστικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Παν/μίου, Αθήνα, Σεπτέμβριος .

Γιαννιάς Δ. Α. (1994) "Έρευνα Αγοράς Πτυχιούχων Τμήματος Κοινωνιολογίας και Οικονομικών του Παν/μίου Κρήτης", Παν/μιο Κρήτης"

Γλαμπεδάκης Μ. (1989) ""Τεχνολογική Εκπαίδευση και Βιομηχανική Ανάπτυξη: Συμβολή στη διερεύνηση της ένταξης των αποφοίτων της Τεχνολογικής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο Βιομηχανικό χώρο" Διδακτ. Διατριβή, Τμήμα Φ.Κ.Σ. Παν/μιο Κρήτης"

- Δαουτόπουλος Γ.** (1988) Μεθοδολογία Κοινωνικών Ερευνών στον Αγροτικό Χώρο, Θεσσαλονίκη ΕΣΥΕ (1994, 96) Στατιστική της Εκπαιδευσεως 1984-85 και 1991-1992
- Καλαματιανού Α.**(1997) Κοινωνική Στατιστική, Το Οικονομικό,
- Κασιμάτη, Κ.** (1991) Έρευνα για τα Κοινωνικά Χαρακτηριστικά της Απασχόλησης, Αθήνα, Ε.Κ.Κ.Ε.
- Κάτσικας, Χ. Καββαδίας, Γ.Κ.** (1996) Η ελληνική εκπαίδευση στον Ορίζοντα του 2000 : Εκπαιδευτικοί, Μαθητές και Σχολική Πραγματικότητα, Αθήνα, Gutenberg,
- Κυριαζή Ν.** (1998). Η Κοινωνιολογική Έρευνα: Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και Τεχνικών, Ελληνικές Επιστημονικές Εκδόσεις
- Λαμπίρη-Δημάκη Ι.** (1990) Η Κοινωνιολογία και η Μεθοδολογία της, Σάκκουλα
- Λαμπίρη-Δημάκη Ι.** (1995) "Εκπαιδευτικές Τάσεις στην Ελλάδα με έμφαση στην Ανώτατη Εκπαίδευση" στο Δημάκη Ι. - Κυριαζή Ν. Η Ελληνική Κοινωνία στο τέλος του 20ου Αιώνα, Παπαζήσης
- Μαράτου-Αλιπράντη** (1995) Η Οικογένεια στην Αθήνα, ΕΚΚΕ
- Παρασκευόπουλος Ι.** (1984) Στοιχεία περιγραφικής και επαγωγικής στατιστικής, Αθήνα
- Πατινώτης Ν.** (1991) Η γεωγραφική διάσταση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Θέσεις αρ. 36.
- Πεσμαζόγλου Στ.** (1987) Εκπαίδευση και Ανάπτυξη στην Ελλάδα, 1948-1985 Θεμέλιο.
- Σαματάς Μ.** (1998) "Ποια Κοινωνιολογία και για Ποιόν; Για μια αντιγραφειοκρατική, ανθρωπιστική κοινωνιολογία" στο συλλογικό τόμο Προοπτικές και Μέλλον των Κοινωνικών Επιστημών στην Ελλάδα επιμ. Στ. Αλεξανδρόπουλου, εκδόσεις Γραφοτεχνική Κρήτης
- Τσαούσης Δ.** επιμ. (1996) Πανεπιστήμιο και Οικονομία στις Αναπτυσσόμενες και Αναπτυγμένες Χώρες, Gutenberg
- Τσαούσης Δ.** επιμ. (1994) Τα Ελληνικά Παν/μια στο κατώφλι του 21ου αιώνα, Gutenberg
- Τσουκαλάς Κ.** (1982) Εξάρτηση και Αναπαραγωγή: Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα, Αθήνα, Θεμέλιο
- Τσουκαλάς Κ.** (1987) Κράτος Κοινωνία Εργασία, Αθήνα, Θεμέλιο
- Ψαγαρόπουλος Γ. Καζαμίας Α.** (1985) Παιδεία και ανάπτυξη στην Ελλάδα: Κοινωνική και οικονομική μελέτη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ΕΚΚΕ
- Φραγκουδάκη Α.** (1985) Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης :Θεωρίες για την κοινωνική ανισότητα στο σχολείο, Παπαζήσης.
- Babbie, Earl** (1992). The Practice of Social Research, 6th edition, california, Wadsworth Inc.
- Danzger, M.H.** (1988) "Undergraduate Education in Sociology as Career Training: The case for an Internship Program", Teaching Sociology, No 16"
- Dillman D** (1978) Mail and Telephone Surveys, N.Y. Wiley
- Ekstein R. et.al.** (1995) "The Voice of Sociology: Obstacles to teaching & learning the Sociological Imagination" Teaching Sociology, Vol.23, No4
- Esland G.**(1990)Education, Training and Employment,The Open University V.2
- Esnault E.** (1993) Students and Employment: A challengefor University Management, OECD (mimeo)
- Finkerstein M.** (1990)"Sociology and Workplace Change: A 1990s Perspective" Teaching Sociology,V. 18"
- Glytsos N.** (1990) "Anticipated Graduate Job Mismatches and Higher Education Capacity Inadequacies in Greece" Higher Education V.19"
- Hedley, R. A. /Adams S.** (1982) The Job Market for Bachelor Degree Holders: A Cumulation", American Sociologist V. 17"
- Keith Br. / Moore H.** (1995) "Training Sociologists : An Assessment of Professional Sociolization and the Emergence of Career Aspirations" Teaching Sociology, V.23, No 3 July
- Manheim J.B. & Rich R.C.** (1991) Empirical Political Analysis: Research Methods in Political Sciences, New York, Longman
- Nilsson A.T.** (1995) " A Survey of Sociology Curricula in Connecticut", Teaching Sociology, V.23 Jan.
- Paap W/ McMillin D.** (1990), "The B.A in Sociology: Who gets what out of it?"Teaching Sociology,V. 18
- Pavalko, R/ Holley J.** (1974) "Determinants of a Professional Self- Concept among Graduate Students"" Social Science Quarterly No 55
- Psacharopoulos, G.** (1989) "The Trends of the Returns to Education: Cross-national Evidence, " Economics of Education Review, 8
- Rosenbaum, J.E.** (1986) "Institutional Career Structures and the Social Construction of Ability"", in Handbook of Theory and research for the Sociology of Education, ed . by J.G, Richardson, N.Y. Greenwood
- Ruggiero J/ Weston L.** (1986) " Marketing the B.A. Sociologist: Implication from research on Graduates, Employers and Sociology Departments", Teaching Sociology, V. 14
- Schultz Cl.** (1974) "The Occupation of the Undergraduate sociology Major", Teaching Sociology, V. 2.
- Tsoucalas C.** (1981) "Some Aspects of ' over-education in Modern Greece" in Journal of the Hellenic Diaspora,Vol VIII, 1-2."
- Velasco St. / Stockdale S.E. / Scrams D.** (1992) "Sociology and other Social Sciences: CSU Alumni Ratings of the Degree for development of Employment skills", Teaching Sociology, V.20, No 1 Jan.
- Warwick D. & Lininger Ch.** (1975) The Sample Survey: Theory and practice, N. Y., McGraw -Hill Inc.
- Watson, J.M.** (1982) "Would You Employ Sociology Major?" Teaching Sociology, V.9"
- Watts W.D. / Ellis A.M.** (1989) "Assesing Sociology Educational Outcomes: Occupational Status and Mobility of Graduates" Teaching Sociology,V. 17"
- Wise D.** (1975) "Academic Achievement and Job Performance", American Economic Review, # 65
- Wright, C.R.** (1967) "Changes in the Occupational Commitment of Graduate Sociology Students:A research Note" Sociological Inquiry #37 "
- Zelan J.** (1974) "Undergraduates in Sociology", American Sociologist V. 9"

[1] Σε έρευνα του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών που έγινε τον Ιούνιο του 1997, σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 480 φοιτητών

από συνολικό πληθυσμό 50.000 όλων των ΑΕΙ της Αθήνας και του Πειραιά ο βαθμός ενδιαφέροντος για την πολιτική διακυμάνθηκε ως εξής: Πολύ: 13.8%, αρκετά 37.3% λίγο 39.8% και καθόλου 9.1% Το ενδιαφέρον για την πολιτική ήταν πολύ μικρότερο για τους νέους και νέες που δεν ήσαν φοιτητές: Ποσοστό 4.9% δήλωσε ότι ενδιαφέρεται πολύ ποσοστό 25.3% αρκετά , 31.9% λίγο και καθόλου 27.2% του δείγματος . βλ. περίληψη της έρευνας στην Ελευθεροτυπία, 30 Μαρτίου 1998:37-44

[2] Συμφωνούν απόλυτα μόνο το 19% των πτυχιούχων του ΤΚΠΚ, ενώ σε άλλη σχετική έρευνα του ΕΚΚΕ του 1992 θεωρούν κοινωνικό πρόβλημα τους αλλοδαπούς το 28% και συμφωνούν απόλυτα το 64.6% θεωρώντας πολλούς από τους ξένους που ζουν στην χώρα μας δημόσιο κίνδυνο συνολικά το 84,4% βλ. « Η πρόσληψη και η αντιμετώπιση του «άλλου» στην σημερινή Ελλάδα στην Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης τ. 5 Απρίλης 1995: 81-100 Πίνακες 5&6 σ. 94-95 Αν και μέχρι πρόσφατα οι Έλληνες συγκαταλέγονταν μεταξύ των ανεκτικότερων και λιγότερο ξενόφοβων Ευρωπαίων (βλ. Eurobarometer, Νοέμβριος 1989 σ. 76) μετά την μαζική είσοδο Αλβανών στην Ελλάδα , η ξενοφοβία και ο ρατσισμός αυξήθηκε σημαντικά μετά το 1992. βλ. Eurobarometer, τ. 37, Ιούνιος 1992, σ. 64

[3] Για ένα προβληματισμό σε σχέση με «Ποια προπτυχιακή Κοινωνιολογία και για ποιόν», δες Σαματάς, Μ. (1998).
